

Tillstånd och upplysning

Lantbrukarnas Ekonomi AB
105 33 Stockholm

Ansökan om nöddispens på växtskyddsområdet för Spectra FL och Jablo FL

1. Beslut

Kemikalieinspektionen beviljar dispens från kravet på produktgodkännande för växtskyddsmedlen Spectra FL (registreringsnummer 5872) och Jablo FL (registreringsnummer 5871)

Produktnamn	Spectra FL	Jablo FL
Regnr	5872	5871
Aktnummer	F-2691	F-5157
Gäller från och med	17 augusti 2023	17 augusti 2023
Gäller till och med	15 oktober 2023	15 oktober 2023

Den som använder Spectra FL och Jablo FL ska uppfylla de kunskapskrav som gäller för användning av växtskyddsmedel i klass 2 L.

Specifiserade användningsvillkor framgår av beslutsbilagan.

2. Beskrivning av ärendet

Vi fick in ansökan om dispens för Spectra FL och Jablo FL den 10 augusti 2023.

Sökande	Lantbrukarnas Ekonomi AB 105 33 Stockholm
Typ av dispens	Begränsad och kontrollerad användning vid nödsituation
Produktnamn	Spectra FL, Jablo FL
Produktens registreringsnummer	5872, 5871
Verksamma ämnen	Glyfosat ¹
Funktion	Herbucid
Sökt användningsområde	Mot grönskott och axgroning i odlingar av råg, rågvete, vete, korn och havre. Skörden avses för foderändamål och framställning av etanol för tekniskt bruk.

Livsmedelsverket har gjort en bedömning av resthalter samt risken för konsumenter. Ni har fått möjlighet att lämna synpunkter på bedömningen.

2.1 Era motiv till ansökan om dispens

Ni ansöker om dispens för herbiciderna Spectra FL och Jablo FL under perioden 2023-08-15—2023-10-15, på grund av ogynnsamma och oförutsedda väderförhållanden.

Det torra och varma vädret i maj och juni gjorde att vårspannmålen inte bestockade sig och blev gles och kort. I normala fall bestockar sig grödan så att sidoskott och huvudskott mognar av jämnt vid tidpunkt för skörd. När regnet sedan kom i juli ledde det till mycket bestockning, det vill säga att mycket grönskott bildades. Därigenom blir det en ojämn mognad av huvudskott och sidoskott. Det här leder till att grödan inte kan tröskas.

I höstsådd spannmål är problemet istället att de stora regnmängderna på mogen spannmål gjort att kärnorna börjat gro i axen. Axgroning förekommer nu i alla höstsådda spannmålsslag över hela Sverige. I de västra delarna av landet började dessutom höstsåden lägga sig, när stormen Hans drog in. Där är det nu stor risk för genomväxning av ogräs, förutom grodda kärnor. Det här leder till att grödan inte kan tröskas.

Vissa odlare har möjlighet att ta skörden som grönfoder till nötkreatur, men om skörden ska användas som foder till grisar eller fjäderfä måste den tröskas, eftersom fodret tillverkas av tröskad kärna. Behandlad skördevara får dock inte användas som foder till bland annat fjäderfä.² Ni har bedömt att 20 %

¹Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/2364 av den 2 december 2022 om ändring av genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 vad gäller förlängning av godkännandeperioden för det verksamma ämnet glyfosat.

² Se vidare villkoren i beslutsbilagan, för denna del.

eller ca 100 000 hektar kan vara i behov av nedvissning med hjälp av glyfosat. Om spannmålen inte går att tröska eller att använda som grönfoder, så blir det en totalförlust för odlaren. Dagsaktuellt pris för foderspannmål är ca 2,20 kr/kg. Det betyder att för varje hektar som inte går att tröska blir det ett intäktsbortfall på mellan ca 7000 och 15 000 kr per hektar, beroende på gröda, område och avkastning.

Det finns inga alternativa sätt att nedvissna grönskott och att avdöda axgroning än genom behandling med glyfosat.

3. Tillämpliga bestämmelser

Ett växtskyddsmedel får endast släppas ut på marknaden och användas om det har produktgodkänts i den berörda medlemsstaten enligt artikel 28 i förordning (EG) nr 1107/2009.³ Kemikalieinspektionen får dock i särskilda fall ge dispens från kravet på godkännande och tillåta att ett växtskyddsmedel, under högst 120 dagar, släpps ut på marknaden för begränsad och kontrollerad användning, om en sådan åtgärd framstår som nödvändig på grund av en fara som inte kan avvärijas på något annat rimligt sätt. Det framgår av artikel 53 i förordningen.

4. Kemikalieinspektionens bedömning

Förekomsten av stora mängder grönskott och axgroning i spannmål är en fara för livsmedelsproduktionen som vissa år kan uppstå som en följd av exceptionellt väder och är således svårt att värja sig emot.

Kemikalieinspektionen bedömer att den fara för växtproduktionen som utdragen och riklig nederbörd medför under skördetiden för råg, höstrågvete, höstvetete, höstkorn, vårvete, vårkorn, havre och vårrågvete inte kan avvärijas på något annat rimligt sätt och att det rör sig om ett särskilt fall.

4.1 Bedömning av faran

Ni har visat att det ogynnsamma vädret ger upphov till grönskott och axgroning och att det medför en fara för livsmedelsproduktionen, framförallt genom tillgången till foder.

Åtgärden att bevilja dispens framstår därmed som nödvändig.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG

4.2 Bedömning av alternativ

Kemikalieinspektionen bedömer att ni har visat att faran som beskrivits inte kan avvärijas på något annat rimligt sätt än genom dispens för växtskyddsmedlen Spectra FL och Jablo FL för användning mot grönskott och axgroning i odlingar av råg, rågvete, vete, korn och havre. Att ge dispens framstår därför som nödvändigt.

4.3 Bedömning av särskilt fall

Dispens får endast beviljas om det rör sig om ett särskilt fall. Särskilt fall kan anses föreligga vid oförutsedda faror som inte kan avvärijas med alternativa medel eller metoder. Extremvädret under sommaren har inte kunnat förutses, och det finns inga andra metoder eller godkända produkter mot bildning av grönskott och axgroning i odlingar av stråsåd. Kemikalieinspektionen bedömer att rekvisit för särskilt fall därmed föreligger för användning mot grönskott och axgroning i odlingar av stråsåd.

4.4 Motivering av villkor

4.4.1 Bedömning av hälso- och konsumentrisker

Kemikalieinspektionen bedömer att växtskyddsmedlet kan medföra risker för användare. Som användningsvillkor ska vi därför besluta att skyddshandskar ska användas vid hantering av produkten.

Er ansökan omfattar endast att den behandlade grödan ska användas till foder samt etanolstillverkning för tekniska ändamål. Livsmedelsverket bedömer att användningen inte förväntas innebära några hälsorisker för konsumenter vid en dos på högst 1,5 liter Spectra FL alternativt Jablo FL per hektar. Vid högre dos än 1,5 liter Spectra FL alternativt Jablo FL per hektar bedömer Livsmedelsverket att användningen kan leda till att gränsvärdet för resthalter av glyfosat, som framgår av förordning (EU) nr 293/2013⁴, överskrids i vissa organ hos fjäderfä samt får, om djuren utfodras med den behandlade grödan.

Mot bakgrund av ovanstående beslutar Kemikalieinspektionen att skörden från behandlade grödor får användas för foderändamål och framställning av

⁴ Kommissionens förordning (EU) nr 293/2013 av den 20 mars 2013 om ändring av bilagorna II och III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 vad gäller gränsvärden för emamektinbensoat, etofenprox, etoxazol, flutriafol, glyfosat, fosmet, pyraklostrobin, spinosad och spirotetramat i eller på vissa produkter

etanol för tekniskt bruk. Vid högre dos än 1,5 liter Spectra FL, alternativt Jablo FL, per hektar får skörden som avses för foderändamål inte användas som foder till får eller fjäderfä.

4.4.2 Bedömning av miljörisker

Kemikalieinspektionen bedömer att växtskyddsmedlet kan medföra risk för växter utanför fältet. Som användningsvillkor föreskriver därför Kemikalieinspektionen att ett anpassat skyddsavstånd ska bestämmas med hjälp av ”Hjälpreda vid bestämning av anpassade skyddsavstånd. Lantbruksspruta med bom”.

Dispensen får användas även om glyfosat eller salter eller estrar av glyfosat använts på samma fält under våren 2023. Användningen enligt dispensen får inte kombineras med andra användningar av glyfosat eller salter eller estrar av glyfosat på samma fält under dispensperioden och resterande kalenderår 2023.

4.4.3 Slutsats

Kemikalieinspektionen bedömer att ni har visat att kraven i artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 är uppfyllda mot bakgrund av de skäl som redovisats ovan. Kemikalieinspektionen bifaller därför ansökan om dispens under perioden from 2023-08-17 t o m 2023-10-15 (58 dagar).

Livsmedelsverket bedömer att den sökta användningen av växtskyddsmedlet inte förväntas utgöra någon risk för konsumenter.

Er ansökan om dispens ska därför bifallas med de villkor som framgår av bilagan.

4.5 Årlig redovisning av mängduppgifter

För växtskyddsmedel finns krav på redovisning av överlåten mängd för användning på den svenska marknaden. Kravet omfattar även den som innehaft en dispens.

5. Att överklaga

Ni kan överklaga vårt beslut till mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, men ni ska skicka överklagandet till Kemikalieinspektionen. Ni kan skicka överklagandet med post eller e-post.

Adress

Kemikalieinspektionen
Box 2
172 13 Sundbyberg

E-postadress

kemi@kemi.se

Vi måste få överklagandet inom tre veckor från den dag då ni tog emot beslutet.

Förklara hur ni vill att beslutet ska ändras och varför. Överklagandet ska dessutom innehålla följande uppgifter:

- Diarienummer och datum för beslutet som överklagas
- namn, företag eller organisation
- personnummer eller organisationsnummer
- postadress och e-postadress
- telefonnummer (hemligt telefonnummer behöver bara lämnas om domstolen begär det)
- om ni har ett ombud ska ni även ange ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer.

Vi avgör om överklagandet kommit in i rätt tid och om beslutet ska ändras innan vi skickar det till mark- och miljödomstolen.

6. Beslutande

Beslutet har fattats av